

Småstykker

SKOVFOGEDSTEDET VED ESTRUP

Otto Hansen, der var skovfoged i Estrup skov fra 1856 til 1919, blev født i Petersholm huse ved Vejle den 4. februar 1833.

Faderen, Hans Andersen, var herregårdsarbejder og til tider kusk på Petersholm. I ægteskabet var der seks børn, fem drenge og en pige. Otto var næst yngst, den yngste hed Nicolaj og skal efter sigende være døbt på faderens begravelsesdag. Moderen måtte gå ud og vaske for folk. Da Otto var blevet lidt ældre, blev han sendt ud at tigge sammen med Nicolaj. Otto var dog så gammel, at han generede sig for at tigge, og mange gange fik han sin lillebror til at gå alene ind på gårdene. Otto var ikke ret gammel, før han i perioder måtte gå på arbejde på en strømpefabrik i byen. Han mødte kl. 6 om morgenen, og tit og ofte havde han ikke mad nok med på arbejde.

Han gik i Vejle friskole, og ved eksamen den 26. oktober 1846 fik han følgende karakterer: Læsning og skrivning: godt, religion og regning: meget godt.

Første søndag efter påske 1847 blev han konfirmeret i Vejle kirke. Fra 1. maj samme år og til maj 1855 var han på Petersholm, hvor han lærte gartneri og skovbrug. Adjunkt Torkild Hansen, der lige havde overtaget gården, gav ham ved afrejsen en særdeles pæn anbefaling i skudsmålsbogen. Derefter var Otto Hansen soldat i Slesvig og Husum. I Juli 1856 kom han hjem. Med sin fine anbefaling fra Petersholm spadserede han

den lange vej til Estrup i Malt sogn, hvor der var en plads som gartner og skovfoged. Trods sine kun 23 år fik han alligevel pladsen, det var den 16. juli.

Hans kæreste, Mette Marie Christiansdatter, som tjente på Petersholm, ville ikke rejse fra sin plads i utide, det havde hun aldrig gjort før, derfor blev de først gift i Vejle kirke den 31. oktober samme år. Kusken fra Estrup kørte dem hjem, og herremanden holdt et lille gilde for dem.

Lønnen var efter datidens forhold ret god: 70 rigsdaler, fri bolig, 1 ko, 4 tdr. korn, brændsel og 2 får. Efter nogle års forløb 2 køer og gratis halm fra gården. Hø kunne bjærges i skoven og på et afsides liggende jordstykke.

Fra skovfogedstedet drev han en ret stor frøhandel. Frøet blev købt i Tyskland eller hos Dæhnfeldt i Odense. Børnene sad vinteraftener og lavede frøposer. Et år havde han i haven et stykke med gulerødder til frøavl. En dag opdagede han, at der ude i vejgrøften desværre voksede nogle vilde gulerødder, og så var de rigtige gulerodsfrø ødelagt. Men gulerødderne i haven fik lov til at stå. En sen augustaften i mørkningen så Otto Hansen, at Gamle Maren sneg sig ind i haven og stjal gulerodsfrø. Han lod imidlertid, som om intet var hændt.

Dog lagde han mærke til næste forår, at da Maren købte frø, skulle hun ikke have gulerodsfrø. I løbet af sommeren holdt han øje med Marens køkkenhave og især det bed med gulerødder. De løb naturligvis op i stok. En aften kom Maren op til Otto Hansen og beklagede sig over, at det var nogle elendige frø, han havde solgt hende, især var gulerodsfrøene komplet umulige. Otto Hansen svarede hende nok så ironisk, at ifølge gammel overtro ville det gå, som hun nu havde set, når gulerodsfrøene var stjålet. Nu kan det nok være, Maren brugte mund, og så gik hun meget fornær-

met derfra. Næste forår købte hun igen frø hos Otto Hansen – også gulerodsfrø.

Det var H. H. C. Lautrup, der ansatte Otto Hansen. Gamle Lautrup, som man senere altid omtalte ham, overtog gården i 1851 og havde den til sin død i 1890.

Derefter fik børnene Christiane Lautrup, død 1902, og O. Lautrup gården.

Gamle Lautrup sagde til sin skovfoged, at såvel have som skov skulle passes godt, skoven dog allerbedst. Naturligvis var der meget at forhandle om. Lautrup hørte gerne på, hvad hans skovfoged foreslog eller havde at indvende, og ofte rettede han sig derefter. Gamle Lautrup tålte ellers ikke modsigelse. Herremanden og Otto gartner, som skovfogden ofte blev kaldt, var imidlertid ikke af samme politiske opfattelse. Førstnævnte var højremand, sidstnævnte venstremand. Otto Hansen sagde direkte til sin arbejdsgiver: »Om så min plads skal springe, det får ikke at hjælpe, jeg er venstremand, jeg stemmer på en venstremand, og jeg ville anse mig for en pjalt, hvis jeg ikke gjorde det«. »Det ville jeg også«, kunne Lautrup så godt sige.

Otto Hansen tog ikke imod bestikkelse. »A tjener ikke to herrer«. Misundere havde kort før Lautrups død sagt til Otto Hansen: »Når Gamle Lautrup kommer vesten ud af gården, så skal du østen ud«. Sådan gik det dog ikke. Han blev der til sin død i 1919.

Estrups have og anlæg var efter tiden og forholdene mønsterværdigt holdt. Anlægget var gamle mergelgrave, som han havde omdannet til fiskedamme og stenhøje, praktisk og smukt anlagt med mange smukke planter. Skovfogedstedet og haven blev ligeledes holdt i fineste orden. Engang var det blevet fotograferet i farver på et konfirmationstelegram. Hvor var det smukt.*)

*) Skovfogedhuset, der er godt vedligeholdt, forventes fredet.

I sit ægteskab havde Otto Hansen syv børn, en dreng døde som seksårig. Alle de andre tog til Amerika. De tre sønner klarede sig udmærket, den ene blev ansat ved postvæsenet, den anden blev ansat ved de offentlige parker i Chicago, den tredje var først gartner og siden farmer. Døtrene kom alle hjem igen.

Otto Hansen havde den sorg at miste sin hustru i 1891. Det var et hårdt slag for ham. Arbejdet i skoven hjalp ham. Om dette arbejde kan siges, at han følte det som en pligt, der skulle opfyldes til punkt og prikke. Hvor var han i sit es, når han færdedes i sin skov. Han kendte hver del af den, næsten hvert træ, han havde jo plantet hovedparten.

En skovejer besøgte engang Estrup, og sammen med Lautrup gik han en tur i skoven. Lautrup fortalte da, at skoven blev passet af en gammel skovfoged uden teoretisk uddannelse. »Den mand ville jeg gerne se«, sagde skovejeren.

Siden sin ansættelse i 1856 havde Otto Hansen ikke haft nogen rigtig ferie. Den eneste »ferie« var hans deltagelse i krigen 1864. Mens han var indkaldt, blev sønnen Otto født. Hans soldaterudrustning bestod af hue, kappe, islandsk trøje, et gevær og en brødpose. Han var med ved Dybbøl.

Kort før han døde, havde venner indsendt ansøgning om at få ham udnævnt til dannebrogsmænd, men ansøgningen nåede ikke vejs ende i rette tid.

Imidlertid blev det ordnet sådan, at han kunne få en ferie. Det var i 1897, og turen gik til USA. Han besøgte alle børnene derovre. Han må ellers ikke være blevet meget imponeret over amerikanernes store tekniske kunnen, for da han ved hjemkomsten blev spurgt om sit indtryk af Amerika, svarede han blot: »Hvor jeg har truffet mange rare mennesker«.

Han nåede at fejre 25, 40, 50 og 60 års jubilæum. Efter

sit fyldte 70 år passede han kun skoven, og det blev han ved med til få dage før sin død 25. marts 1919. Han blev begravet på Malt kirkegård.

BROBYGNING OVER KONGEÅEN FOR CA. 120 ÅR SIDEN

I »Fra Ribe Amt« 1968, side 76, har N. Jensen Dam fortalt om færdslen over Kongeåen i forrige århundredes første halvdel fra Tobøl-siden i nord til Villebøl i syd.

Den deri omtalte ejer af Villebøl kro, Nis Christensen, var min bedstefar. Min mor og hendes søskende voksede op dér, og ud fra deres fortælling om de daværende forhold ved passage af åen vil jeg gerne supplere N. J. Dams beskrivelse.

Fra den ældste tid var der på det nævnte sted et vad gennem åen, men ved højere vandstand i åen benyttede man en firkantet, flad pram, som man trak over og ind i en udgravning i åbrinken, så strømmen ikke kunne tage prammen. Det skete ved, at færgemanden holdt på et tov, som var spændt mellem to pæle anbragt nord og syd for åløbet. Ved at flytte hænderne på tovet kunne han trække prammen over. Spang har jeg aldrig hørt omtalt. Nis Christensens ugifte broder – i familien kaldt »farbror Peje« – passede færgeriet, hvorved han i almindelighed benævntes »Pe' Skipper«.

I 1852 fik Nis Christensen efter ansøgning skrivelse fra Haderslev amts fogderi i Toftlund, at der ved kgl. resolution var givet ham tilladelse til at bygge bro over vadestedet i overensstemmelse med den akkord, han forud havde sluttet med forstanderskabet for Føvling og Holsted sogne.

Med brobygningen fulgte ret til opkrævning af bropenge efter følgende skala: en karet: 2 rbs. (rigsbank-